

فصل اول: خداشناسی

درس اول: آفرینش شگفت انگیز

آفرینش شگفت‌انگیز خداوند نشانگر وجود خداوند ناظم و حکیم است.

امام علی(ع) درباره‌ی آفرینش انسان می‌فرماید:

از خلقت) این انسان باید تعجب کرد که با تکه‌ای چربی نگاه می‌کند، با پاره‌ای گوشت سخن می‌گوید و با چند استخوان (ریز) می‌شنود.

امام علی(ع) در پاسخ به پرسش مشخصی که درباره‌ی هدف آفرینش از ایشان سوال کرده بود، فرمودند:

خداوند تمام آن‌چه را که در زمین است، برای شما آفریده است تا درباره‌ی آن‌ها بیندیشید و با استفاده از آن‌ها به بهشت راه یابید و خودتان را از عذاب دوزخ برهانید.

اگر انسان به نظم شگفت‌انگیز جهان و تمامی مخلوقات بنگرد فقط به یک نتیجه خواهد رسید که این جهان و نظم شگفت‌انگیزش مخلوق خداوند دانا و مهربان است.

درست یا نادرست

۱- درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را با یکی از علامت‌های «✓» یا «×»، مشخص کنید.

- (۱) نگاه ما به اطرافمان همیشه سریع و گذرا است.
- (۲) با توجه به سخن امام علی(ع) انسان با تکه‌ای چربی نگاه می‌کند.
- (۳) با توجه به سخن امام علی(ع) در رابطه با آفرینش انسان به حکمت الهی پی می‌بریم.
- (۴) انسان به وسیله‌ی چند استخوان ریز می‌شنود.
- (۵) با تدبیر در آفرینش این جهان به نتیجه‌های گوناگونی می‌رسیم.

سؤال‌های با پاسخ کوتاه

۲- جمله‌های زیر را با کلمه یا عبارت مناسب کامل کنید.

- (۱) از راه‌های پی بردن به شگفتی‌های آفرینش . . . . است.
- (۲) دانشمندان با الگو گرفتن از . . . . دوربین را اختراع کرده‌اند.
- (۳) طبق فرمایش امام علی(ع) در نهج‌البلاغه انسان با . . . . سخن می‌گوید.
- (۴) تمامی شگفتی‌های آفرینش . . . . نبوده است.
- (۵) . . . . همان راهی است که نتیجه‌اش رسیدن به بهشت جاودان می‌باشد.

سؤال‌های با پاسخ تشریحی

۳- خداوند چگونه چشم ما را حفظ کرده‌است؟

۴- فایده‌های ابرو را نام ببرید.

۵- حدیث امام علی (ع) در رابطه با آفرینش انسان را بنویسید.

۶- اگر انسان به نظم شگفت انگیز جهان و تمام مخلوقات بنگرد، به چه نتیجه‌ای می‌رسد؟

۷- با توجه به سخن امام علی (ع) هدف آفرینش این جهان چیست؟

۸- هدف از اعطای چشم و قدرت بینایی انسان چیست؟

۹- خداوند نعمت‌های دنیوی را با چه هدفی به انسان داده‌است؟

سؤال‌های چهار گزینه‌ای

۱۰- با توجه به سخنان امام علی (ع) در نهج‌البلاغه، کدام یک از جملات زیر صحیح است؟

(۱) انسان به وسیله‌ی تکه‌ای چربی می‌شود.

(۲) انسان به وسیله‌ی تکه‌ای گوشت می‌بیند.

(۳) انسان به وسیله‌ی تکه‌ای گوشت می‌شود.

(۴) انسان به وسیله‌ی تکه‌ای چربی می‌بیند.

۱۱- طبق سخن امام علی(ع)، کدام یک از موارد زیر از نتایج تدبیر در آفرینش این جهان نیست؟

(۱) راه یابی به بهشت

(۲) استفاده از نعمت‌های بهشتی

(۳) رهانیدن خویشتن از عذاب دوزخ

(۴) دور شدن از برزخ

۱۲- کدام یک از گزینه‌های زیر صحیح نیست؟

(۱) تنها آفریننده این جهان خداست.

(۲) پدر و مادر بهتر از هر کسی نیازهای ما را می‌دانند.

(۳) خداوند جهان را به گونه‌ای آفریده است که ما بتوانیم به بهترین شکل در آن زندگی کنیم.

(۴) آفرینش شگفت انگیز این جهان مبین این است که جهان خلقت تصادفی به وجود نیامده است.

۱۳- ..... نتیجه‌ی اعطای ..... به انسان است.

(۱) خداشناسی - عقل

(۲) رسیدن به بهشت - اختیار

(۳) خداشناسی - اختیار

(۴) رسیدن به بهشت - عقل

۱۴- با ژرف اندیشی در خلقت اعجاب انگیز حقیقت ..... مفهوم می‌گردد.

(۱) بی‌نیازی خداوند

(۲) رئوفیت خداوند

(۳) رزاقیت خداوند

(۴) حکیم بودن خداوند

درس دوم: عفو و گذشت

مردم می دانستند که علت نباریدن باران و مشکلاتشان گناهانشان است. روزی نزد پیامبر (ص) رفتند و او یاری خواستند، پیامبر(ص) به آن‌ها فرمودند که همگی جمع شوید تا برای درخواست بخشش از خداوند و خواندن نماز باران از شهر بیرون برویم. همه در بیابان مشغول مناجات بودند که فرشته‌ی وحی نازل شد. در میان شما کسی است که از گناهانش توبه نکرده و به همین دلیل دعای شما مستجاب نمی‌شود. فرد گناهکار که دید اگر بخواهد از جمع بیرون برود، آبرویش می‌رود، همان‌جا توبه کرد و سپس باران نازل شد. یکی از نام‌های خداوند «غفار» است. یعنی بسیار آمرزنده. خداوند تمامی گناهان کسی را که پشیمان شده‌باشد و بخواهد راه رستگاری و تقوا را در پیش بگیرد، می‌آمرزد. همان‌طور که در قرآن می‌فرماید: «قل یا عبادى الذین اسرفوا علی انفسهم لاتقنطوا من رحمةالله ان الله یغفر الذنوب جمیعا انه هو الغفور الرحیم» بگو: ای بندگان من که بر خودتان اسراف کردید (در گناه زیاده‌روی کردید) از رحمت خدا ناامید نشوید. همانا خدا همه‌ی گناهان را می‌آمرزد. قطعاً او آمرزنده‌ی مهربان است. «و اَنّی لغفارٌ لمن تاب و آمن و عمل صالحاً ثم اهتدی» همانا من آمرزنده‌ی کسی هستم که توبه کند و ایمان بیاورد و کار نیکو انجام دهد و سپس هدایت شود. کسانی که خطاهای دیگران را می‌بخشند، رنگ و بوی صفت الهی به خود می‌گیرند و خدا نیز گناهان آن‌ها را می‌آمرزد. در قرآن می‌خوانیم: «... ولیعفووا ولیصفحوا الا تحبون ان یغفر الله لکم و الله غفور رحیم» (مومنان) باید عفو و گذشت پیشه کنند و از یکدیگر در گذرند. آیا دوست نمی‌دارید که خدا هم شما را ببخشد؟ و خداوند بسیار آمرزنده و مهربان است. پیامبر (ص) می‌فرماید: «اهل گذشت باشید، بی‌تردید عفو و گذشت، بنده را عزیز و سرافراز می‌گرداند. پس، از یکدیگر بگذرید تا خداوند شما را عزیز و سرافراز گرداند.

درست یا نادرست

۱- درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را با یکی از علامت‌های «✓» یا «×» مشخص کنید.

- (۱) وجود یک فرد گناهکار در جمع سبب مستجاب نشدن دعا می‌شود.
- (۲) خداوند همه‌ی گناهان شخص توبه کننده را می‌آمرزد.
- (۳) در آیه‌ی شریفه‌ی ۵۳ سوره‌ی زمر عبارت «انّه هم الجبار الشکور» را می‌خوانیم.
- (۴) یکی از راه‌های بخشوده شدن گناهان، بخشیدن خطاهای دیگران نیست.
- (۵) همیشه بخشیدن اشتباه فرد خطاکار موجب اصلاح رفتار او می‌شود.
- (۶) فرمانده‌ی لشکر اسلام ابوذر غفاری بود.

سؤال‌های با پاسخ کوتاه

- ۲- جمله‌های زیر را با کلمه یا عبارت مناسب کامل کنید.
- (۱) علت نباریدن باران ... بود.
  - (۲) پس از ... فرد گناهکار باران بارید.
  - (۳) غفار یعنی ... .
  - (۴) «قل یا عبادى الذین اسرفوا علی انفسهم ... ان الله یغفر الذنوب جمیعاً انه هو الغفور الرحیم».
  - (۵) کسانی که خطاهای دیگران را می‌بخشند، در واقع ... به خود می‌گیرند.
  - (۶) با توجه به آیه‌ی ۲۲ سوره‌ی نور کسانی که می‌خواهند گناهانشان آمرزیده شود، باید ... .
  - (۷) اهل ... بودن سبب عزیز و سرافراز شدن انسان می‌شود.
  - (۸) چشم‌پوشی از اشتباهات فردی که خطای خود را نمی‌پذیرد، موجب می‌شود تا ... او بیش‌تر شود.

سؤال‌های با پاسخ تشریحی

- ۳- علت آن‌که پیامبر (ص) به مردم گفت که همگی جمع شوید تا از شهر بیرون برویم، چه بود؟

۴- چرا دعای مردم شهر مستجاب نمی‌شد؟

۵- خداوند در پاسخ به درخواست پیامبر(ص) برای معرفی کردن شخص گناهکار، به او چه فرمود؟

۶- خداوند گناهان چه کسی را می‌آمرزد؟

۷- معنی آیه‌ی « قل یا عبادى الذین اسرفوا علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعاً ... » چیست؟

۸- با توجه به آیه‌ی شریفه‌ی « و انى لغفار لمن تاب آمن و عمل صالحاً ثم اهتدی » خداوند گناهان چه کسی را می‌آمرزد؟

۹- ترجمه‌ی آیه‌ی شریفه‌ی «... و لیعفوا و لیصفحوا الا تحبون ان یغفر الله لکم و الله غفور رحیم» را بنویسید.

۱۰- در جامعه‌ای که هیچ کس حاضر به عفو و بخشش خطاهای دیگران نباشد، چه اتفاقی خواهد افتاد؟

۱۱- چه زمانی گذشت ما از اشتباه فرد خطاکار موجب اصلاح رفتار او می‌شود؟

۱۲- مالک اشتر پس از آن که بر روی او آشغال ریختند، چه کرد؟

۱۳- سخن پیامبر(ص) را درباره‌ی انسان‌های اهل گذشت بنویسید.

سؤال‌های چهار گزینه‌ای

۱۴- کدام یک از گزینه‌های زیر نتیجه‌اش آمرزیده شدن گناهان انسان نیست؟

- (۱) بخشیدن خطاهای دیگران
(۲) توبه کردن و ایمان آوردن
(۳) کمک به پدر و مادر
(۴) پشیمانی از گناه و بازگشت به سوی خدا

۱۵- علت خشکسالی در شهر مدینه چه بود؟

- (۱) اسراف آب
(۲) گناهان مردم
(۳) عمل صالح انجام ندادن
(۴) اطاعت نکردن از امام علی(ع)

۱۶- «خداوند گناهان شخصی را که از گناه دیگری بگذرد، می‌بخشد.» این مفهوم از عبارت ... برداشت می‌شود.

- (۱) «لا تنقظوا من رحمة الله»
(۲) «ان الله یغفر الذنوب جمیعاً»
(۳) «و لیعفوا و لیصفحوا»
(۴) «و الله غفور رحیم»

۱۷- «گناهکاران نباید از رحمت خدا ناامید شوند.» این مفهوم از عبارت ... برداشت می‌شود.

- (۱) «قل یا عباد الذین اسرفوا علی انفسهم»
(۲) «لاتقنطوا من رحمة الله»
(۳) «و ائی لغفار لمن تاب و آمن و عمل صالحاً»
(۴) «الا تحبون ان یغفر الله لکم»

۱۸- سخن: «اهل گذشت باشید، بی‌تردید عفو و گذشت، بنده را عزیز و سرافراز می‌گرداند.» پس، از یکدیگر بگذرید تا

خداوند شما را عزیز و سرافراز گرداند.» از کیست؟

- (۱) امام علی (ع) (۲) پیامبر اکرم (ص) (۳) مالک اشتر (۴) امام حسن (ع)